

SPLOŠNA MATURA IZ PREDMETA FILOZOFIJA V LETU 2018

Poročilo DPK SM za filozofijo

Vsebina

1	Struktura kandidatov.....	2
1.1	Struktura kandidatov pri splošni maturi – primerjava po letih	3
1.2	Struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz filozofije – primerjava po letih.....	4
1.3	Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz filozofije v spomladanskem izpitnem roku 2018.....	6
2	Analiza dosežkov pri izpitu splošne mature iz filozofije v spomladanskem izpitnem roku 2018.....	7
2.1	Porazdelitev dosežkov po odstotnih točkah.....	7
2.2	Meje med ocenami.....	9
2.3	Porazdelitev dosežkov po ocenah	10
3	Splošni podatki o kandidatih pri izpitu splošne mature iz filozofije v spomladanskem izpitnem roku 2018	12
4	Vsebinska analiza dosežkov za referenčno skupino SM	14
4.1	Vsebinska analiza dosežkov pri zunanjem in notranjem delu izpita	14
4.2	Vsebinska analiza dosežkov po posameznih delih izpita	15
4.3	Vsebinska analiza dosežkov po nalogah in vprašanjih.....	15
4.4	Najpogostejši nepravilni odgovori kandidatov	20
4.5	Mnenje zunanjih ocenjevalcev o nalogah in vprašanjih v izpitnih polah	21
5	Zunanje ocenjevanje in ugovori.....	21
5.1	Zunanje ocenjevanje	22
5.2	Ugovori na oceno in način izračuna izpitne ocene.....	22
6	Povzetek.....	23
6.1	Ocena uspeha kandidatov	23
6.2	Ocena kakovosti izpitnih pol.....	23
6.3	Druge ugotovitve	23

Avtorja:

Alenka Hladnik, glavna ocenjevalka za filozofijo

dr. Marjan Šimenc, predsednik DPK SM za filozofijo

Poročilo je potrdila DPK SM za filozofijo na svoji 1. korespondenčni seji 27. 09. 2018.

Ljubljana, september 2018

1 Struktura kandidatov

Statistične podatke za kandidate, ki so se udeležili **spomladanskega izpitnega roka splošne mature**, prikazujemo ločeno glede na njihovo strukturo:

a) **referenčno skupino SM** predstavljajo redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno maturo (brez kandidatov z maturitetnim tečajem, 21-letnikov, odraslih in poklicnih maturantov). Na dosežkih te skupine se postavljajo tudi meje med ocenami.

Okrajšava: ref. skup. SM;

b) **kandidate SM** (ref. skup. SM + ostali SM) predstavljajo tisti, ki opravljajo splošno maturo (brez kandidatov poklicne mature, ki opravljajo posamezni izpit splošne mature). To so:

- referenčna skupina SM (redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno maturo) in
- **ostali SM**, to so:
  - kandidati z maturitetnim tečajem,
  - 21-letniki,
  - odrasli,
  - kandidati, ki popravljajo eno ali dve negativni oceni,
  - kandidati, ki opravljajo SM ponovno v celoti,
  - kandidati, ki opravljajo SM v dveh delih, in
  - kandidati, ki izboljšujejo oceno.

Okrajšava: kandidati SM;

c) **kandidate PM** (kandidati poklicne mature s posameznim izpitom pri splošni maturi) predstavljajo tisti, ki ob poklicni maturi (štirje predmeti) dodatno opravljajo posamezni izpit SM.

Okrajšava: kandidati PM.

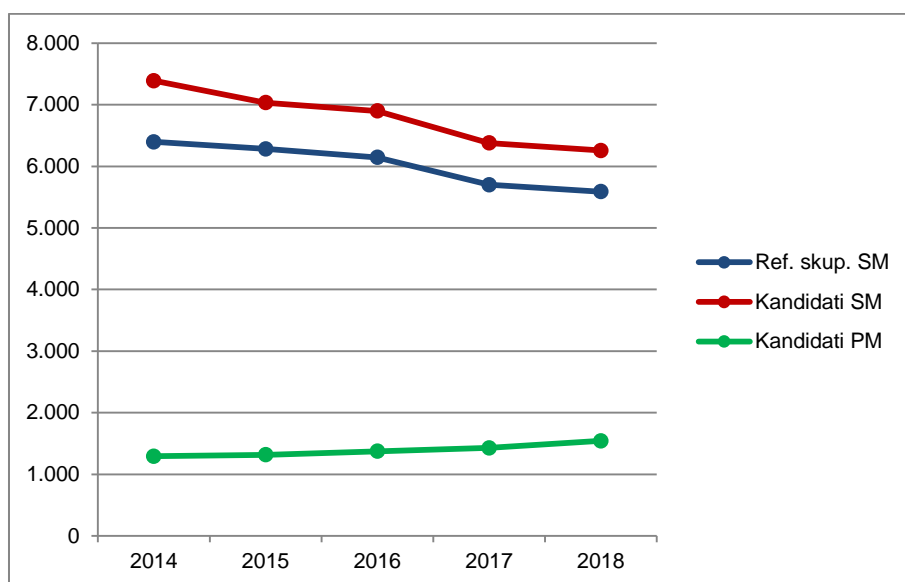
1.1 Struktura kandidatov pri splošni maturi – primerjava po letih

Preglednica 1.1.1 in slika 1.1.1 prikazujeta primerjavo števila udeleženih kandidatov v spomladanskem izpitnem roku splošne mature v letih od 2014 do 2018. Primerjave so prikazane ločeno po strukturi kandidatov.

Preglednica 1.1.1: Udeleženi kandidati pri SM po strukturi – spomladanski izpitni roki 2014–2018

Leto	Ref. skup. SM	Kandidati SM	Kandidati PM
2014	6.396	7.389	1.294
2015	6.283	7.033	1.317
2016	6.145	6.899	1.373
2017	5.699	6.379	1.429
2018	5.589	6.255	1.544

Slika 1.1.1: Udeleženi kandidati pri SM po strukturi – spomladanski izpitni roki 2014–2018

Vir: Državni izpitni center, 2018

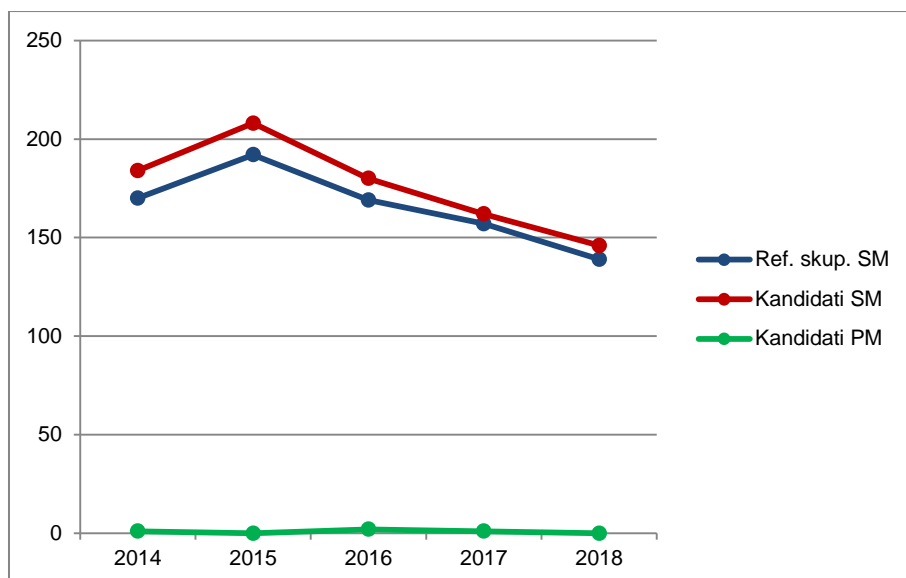
1.2 Struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz filozofije – primerjava po letih

Preglednica 1.2.1 in slika 1.2.1 prikazujeta primerjavo števila kandidatov, ki so opravljali filozofijo v spomladanskem izpitnem roku splošne mature v letih od 2014 do 2018. Primerjave so prikazane ločeno po strukturi kandidatov.

Preglednica 1.2.1: Udeleženi kandidati pri izpitu SM iz filozofije po strukturi – spomladanski izpitni roki 2014–2018

Leto	Ref. skup. SM	Kandidati SM	Kandidati PM
2014	170	184	1
2015	192	208	0
2016	169	180	2
2017	157	162	1
2018	139	146	0

Slika 1.2.1: Udeleženi kandidati pri izpitu SM iz filozofije po strukturi – spomladanski izpitni roki 2014–2018

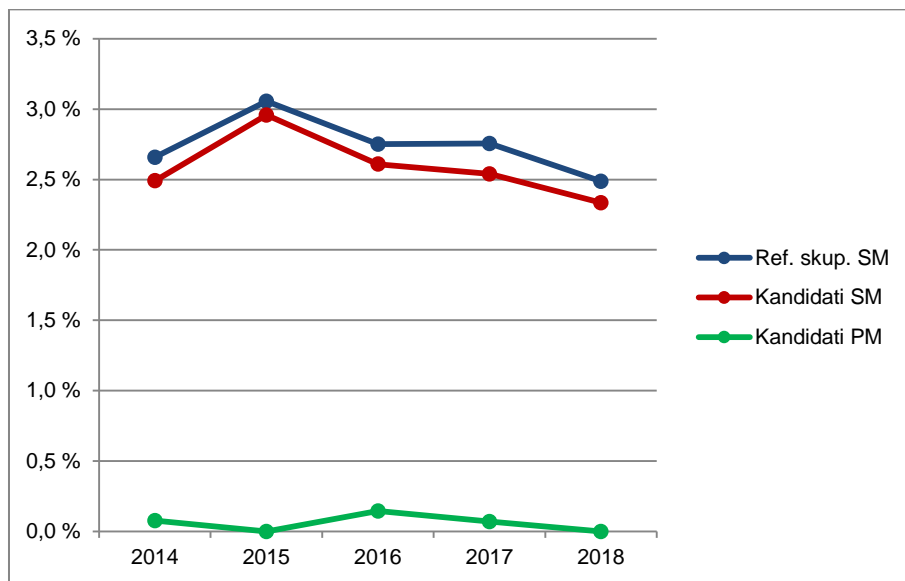
Vir: Državni izpitni center, 2018

Preglednica 1.2.2 in slika 1.2.2 prikazujeta primerjavo deleža kandidatov, ki so opravljali filozofijo (preglednica 1.2.1), glede na udeležene kandidate v spomladanskem izpitnem roku splošne mature v letih od 2014 do 2018 (preglednica 1.1.1). Primerjave so prikazane ločeno po strukturi kandidatov.

Preglednica 1.2.2: Delež udeleženih kandidatov pri izpitu SM iz filozofije po strukturi – spomladanski izpitni roki 2014–2018

Leto	Ref. skup. SM	Kandidati SM	Kandidati PM
2014	2,7 %	2,5 %	0,1 %
2015	3,1 %	3,0 %	0,0 %
2016	2,8 %	2,6 %	0,1 %
2017	2,8 %	2,5 %	0,1 %
2018	2,5 %	2,3 %	0,0 %

Slika 1.2.2: Delež udeleženih kandidatov pri izpitu SM iz filozofije po strukturi – spomladanski izpitni roki 2014–2018

Vir: Državni izpitni center, 2018

1.3 Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz filozofije v spomladanskem izpitnem roku 2018

Preglednica 1.3.1 in slika 1.3.1 prikazujeta število in delež kandidatov, ki so opravljali izpit splošne mature iz filozofije v spomladanskem izpitnem roku 2018. Podatki so prikazani po strukturi kandidatov. (Redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno matura in predstavljajo referenčno skupino SM, so dodatno razdeljeni tudi na izobraževalne programe.)

Preglednica 1.3.1: Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu SM iz filozofije v spomladanskem izpitnem roku 2018

	Število	Delež
Splošna gimnazija	124	84,9 %
Klasična gimnazija	14	9,6 %
Gimnazija	138	94,5 %
Tehniška gimnazija	0	0,0 %
Ekonomska gimnazija	0	0,0 %
Umetniška gimnazija	1	0,7 %
Strokovna gimnazija	1	0,7 %
Ref. skup. SM	139	95,2 %
Ostali SM	7	4,8 %
Kandidati SM	146	100,0 %
Kandidati PM	0	0,0 %

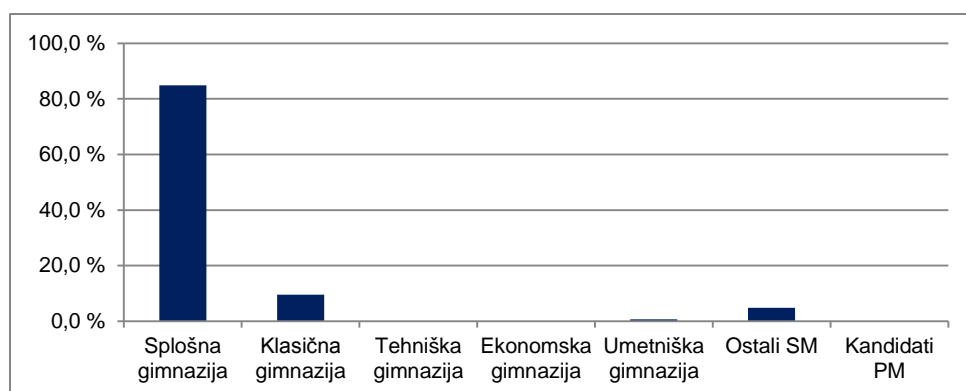
gimnazija = splošna gimnazija + klasična gimnazija

strokovna gimnazija = tehniška gimnazija + ekonomska gimnazija + umetniška gimnazija

ref. skup. SM = gimnazija + strokovna gimnazija

kandidati SM = ref. skup. SM + ostali SM

Slika 1.3.1: Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu SM iz filozofije v spomladanskem izpitnem roku 2018

Vir: Državni izpitni center, 2018

2 Analiza dosežkov pri izpitu splošne mature iz filozofije v spomladanskem izpitnem roku 2018

2.1 Porazdelitev dosežkov po odstotnih točkah

Preglednica 2.1.1 prikazuje porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah pri filozofiji v spomladanskem izpitnem roku SM 2018 v posamezne razrede/intervale, ki obsegajo pet odstotnih točk (tj. frekvenčna porazdelitev), preglednica 2.1.2 in slika 2.1.1 pa delež kandidatov, ki so dosegli manj odstotnih točk od zgornje meje razreda (tj. relativna kumulativna frekvenčna porazdelitev). Podatki so prikazani po podrobnejši strukturi kandidatov.

Preglednica 2.1.1: Frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah

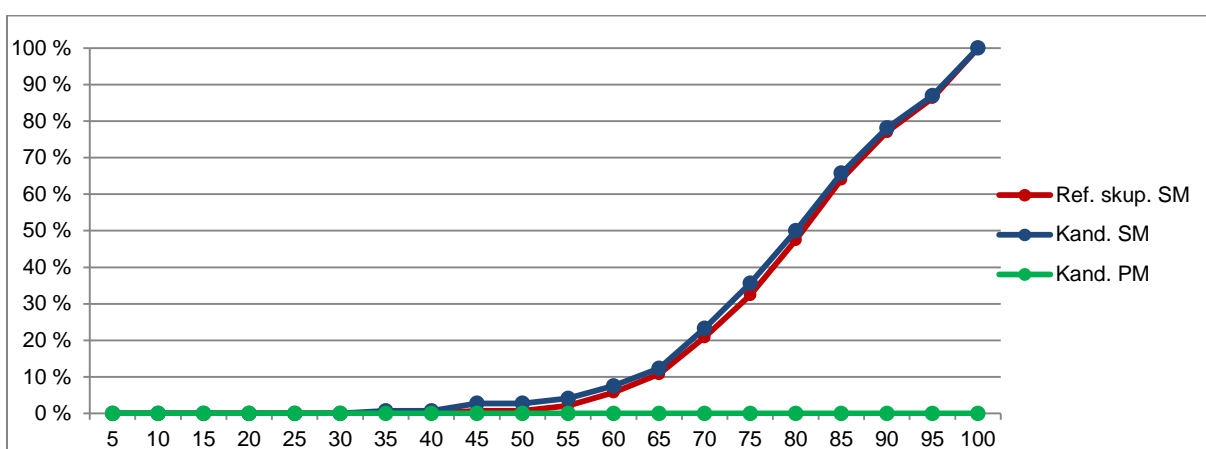
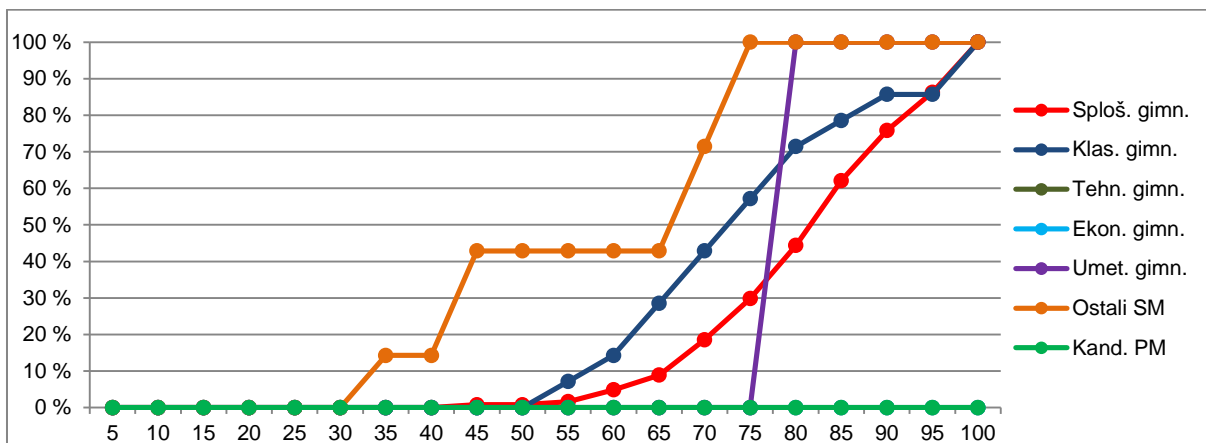
Odst. točke	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekonom. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
0-5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6-10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11-15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16-20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21-25	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26-30	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31-35	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
36-40	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
41-45	1	0	1	0	0	0	0	1	3	2	0
46-50	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
51-55	1	1	2	0	0	0	0	2	2	0	0
56-60	4	1	5	0	0	0	0	5	5	0	0
61-65	5	2	7	0	0	0	0	7	7	0	0
66-70	12	2	14	0	0	0	0	14	16	2	0
71-75	14	2	16	0	0	0	0	16	18	2	0
76-80	18	2	20	0	0	1	1	21	21	0	0
81-85	22	1	23	0	0	0	0	23	23	0	0
86-90	17	1	18	0	0	0	0	18	18	0	0
91-95	13	0	13	0	0	0	0	13	13	0	0
96-100	17	2	19	0	0	0	0	19	19	0	0
SKUPAJ	124	14	138	0	0	1	1	139	146	7	0

Preglednica 2.1.2: Relativna kumulativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah

Odst. točke	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
5	0 %	0 %	0 %	-	-	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	-
10	0 %	0 %	0 %	-	-	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	-
15	0 %	0 %	0 %	-	-	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	-
20	0 %	0 %	0 %	-	-	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	-
25	0 %	0 %	0 %	-	-	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	-
30	0 %	0 %	0 %	-	-	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	-
35	0 %	0 %	0 %	-	-	0 %	0 %	0 %	1 %	14 %	-
40	0 %	0 %	0 %	-	-	0 %	0 %	0 %	1 %	14 %	-
45	1 %	0 %	1 %	-	-	0 %	0 %	1 %	3 %	43 %	-
50	1 %	0 %	1 %	-	-	0 %	0 %	1 %	3 %	43 %	-
55	2 %	7 %	2 %	-	-	0 %	0 %	2 %	4 %	43 %	-
60	5 %	14 %	6 %	-	-	0 %	0 %	6 %	8 %	43 %	-
65	9 %	29 %	11 %	-	-	0 %	0 %	11 %	12 %	43 %	-
70	19 %	43 %	21 %	-	-	0 %	0 %	21 %	23 %	71 %	-
75	30 %	57 %	33 %	-	-	0 %	0 %	32 %	36 %	100 %	-
80	44 %	71 %	47 %	-	-	100 %	100 %	47 %	50 %	100 %	-
85	62 %	79 %	64 %	-	-	100 %	100 %	64 %	66 %	100 %	-
90	76 %	86 %	77 %	-	-	100 %	100 %	77 %	78 %	100 %	-
95	86 %	86 %	86 %	-	-	100 %	100 %	86 %	87 %	100 %	-
100	100 %	100 %	100 %	-	-	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	-

Slika 2.1.1: Relativna kumulativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah

Vir: Državni izpitni center, 2018

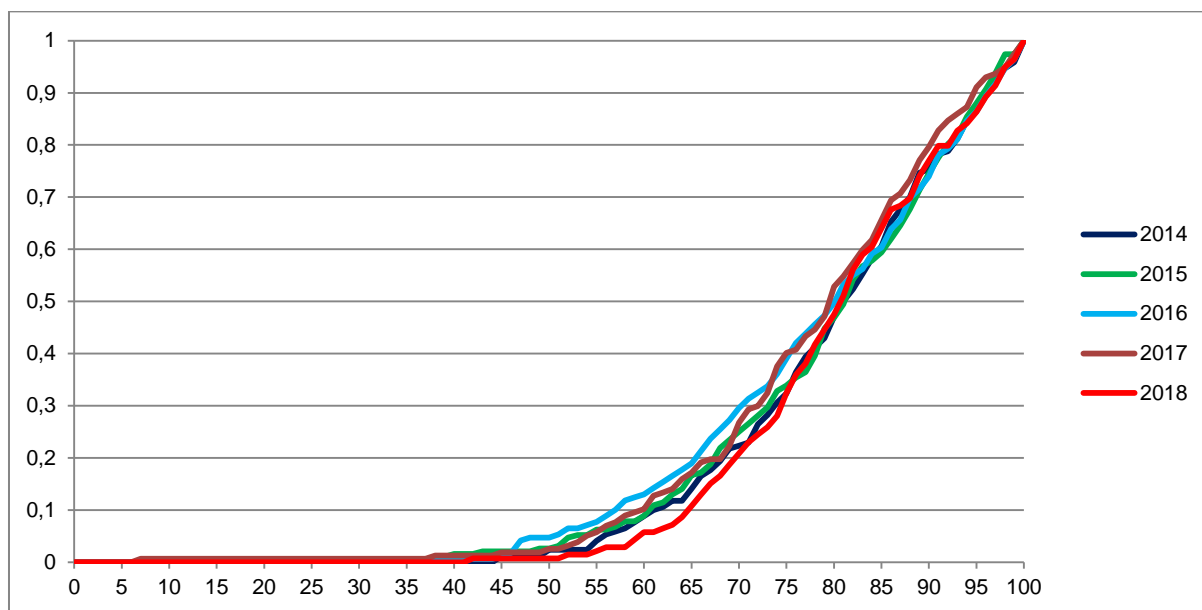
2.2 Meje med ocenami

Preglednica 2.2.1 prikazuje primerjavo mej med ocenami v letih od 2014 do 2018, slika 2.2.1 pa kumulativno frekvenčno porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah za referenčno skupino SM, na kateri se postavljajo meje med ocenami.

Preglednica 2.2.1: Meje med ocenami za zadnjih pet let

Leto	Ocene			
	2	3	4	5
2014	50	62	74	87
2015	50	62	74	87
2016	50	62	74	87
2017	50	62	74	87
2018	50	62	74	88

Slika 2.2.1: Kumulativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah – referenčna skupina SM

Vir: Državni izpitni center, 2018

2.3 Porazdelitev dosežkov po ocenah

Preglednica 2.3.1 prikazuje porazdelitev kandidatov po ocenah pri filozofiji v spomladanskem izpitnem roku SM 2018 (tj. frekvenčna porazdelitev), preglednica 2.3.2 in slika 2.3.1 pa delež kandidatov s posameznimi ocenami (tj. relativna frekvenčna porazdelitev). Podatki so prikazani po podrobnejši strukturi kandidatov.

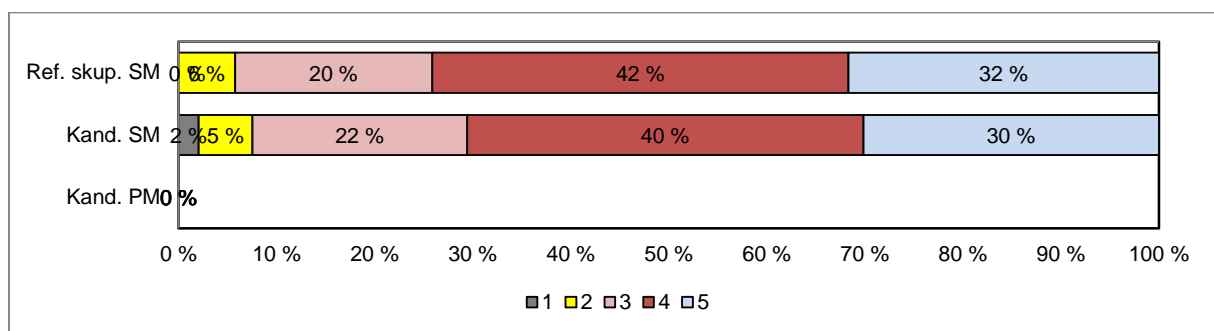
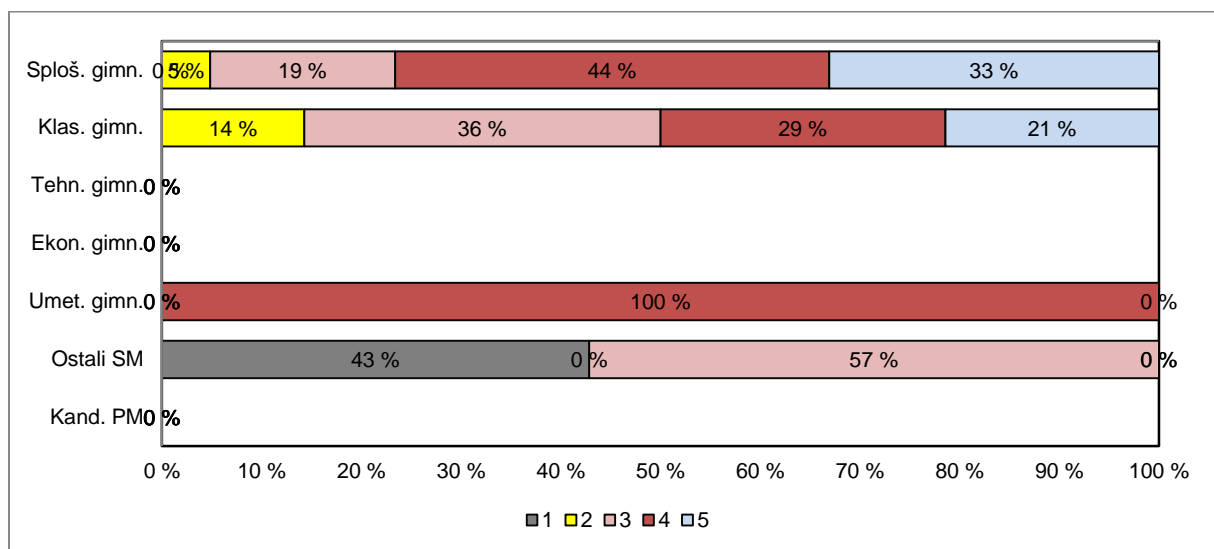
Preglednica 2.3.1: Frekvenčna porazdelitev kandidatov po ocenah

Ocena	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
1	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3	0
2	6	2	8	0	0	0	0	8	8	0	0
3	23	5	28	0	0	0	0	28	32	4	0
4	54	4	58	0	0	1	1	59	59	0	0
5	41	3	44	0	0	0	0	44	44	0	0
Uspešni	124	14	138	0	0	1	1	139	143	4	0
Skupaj	124	14	138	0	0	1	1	139	146	7	0

Preglednica 2.3.2: Relativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po ocenah

Ocena	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
1	0 %	0 %	0 %	-	-	0 %	0 %	0 %	2 %	43 %	-
2	5 %	14 %	6 %	-	-	0 %	0 %	6 %	5 %	0 %	-
3	19 %	36 %	20 %	-	-	0 %	0 %	20 %	22 %	57 %	-
4	44 %	29 %	42 %	-	-	100 %	100 %	42 %	40 %	0 %	-
5	33 %	21 %	32 %	-	-	0 %	0 %	32 %	30 %	0 %	-
Uspešni	100 %	100 %	100 %	-	-	100 %	100 %	100 %	98 %	57 %	-
Skupaj	100 %	100 %	100 %	-	-	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	-

Slika 2.3.1: Relativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po ocenah

Vir: Državni izpitni center, 2018

3 Splošni podatki o kandidatih pri izpitu splošne mature iz filozofije v spomladanskem izpitnem roku 2018

V preglednici 3.1 so zbrani splošni podatki (tj. statistike) o kandidatih, ki so opravljali izpit splošne mature iz filozofije v spomladanskem izpitnem roku 2018.

Preglednica 3.1: Splošni podatki o kandidatih pri izpitu SM iz filozofije v spomladanskem izpitnem roku 2018

	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
Število kandidatov	124	14	138	0	0	1	1	139	146	7	0
Povprečni splošni uspeh pri SM*	21,26	21,15	21,25	-	-	24,00	24,00	21,27	21,14	15,00	-
Povprečni uspeh v 4. letniku SŠ	3,98	3,64	3,94	-	-	5,00	5,00	3,95	3,90	2,40	-
Povprečni uspeh v 3. letniku SŠ	3,78	3,71	3,78	-	-	5,00	5,00	3,78	3,74	2,40	-
Povprečna ocena pri predmetu SM	4,05	3,57	4,00	-	-	4,00	4,00	4,00	3,91	2,14	-
Povprečna originalna ocena pri predmetu SM**	4,04	3,57	3,99	-	-	4,00	4,00	3,99	3,90	2,14	-
Povprečno število odstotnih točk pri predmetu SM	81,33	75,24	80,71	-	-	77,28	77,28	80,69	79,57	57,29	-
Mediana odstotnega števila točk pri predmetu SM	82	73	81	-	-	77	77	81	80,5	66	-
Standardni odklon odstotnih točk pri predmetu SM	11,62	14,10	11,98	-	-	-	-	11,94	13,09	16,05	-
Povprečna ocena pri predmetu v 4. letniku SŠ	4,40	4,07	4,37	-	-	5,00	5,00	4,37	4,33	3,00	-
Povprečna ocena pri predmetu v 3. letniku SŠ	4,49	4,27	4,46	-	-	-	-	4,46	4,43	3,00	-
Korelacija splošnega uspeha pri SM in ocene pri predmetu SM*	0,66	-	0,65	-	-	-	-	0,65	0,66	-	-
Korelacija splošnega uspeha pri SM in uspeha v 4. letniku SŠ*	0,76	-	0,76	-	-	-	-	0,76	0,77	-	-
Korelacija splošnega uspeha pri SM in uspeha v 3. letniku SŠ*	0,66	-	0,67	-	-	-	-	0,67	0,68	-	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in uspeha v 4. letniku SŠ***	0,52	-	0,52	-	-	-	-	0,52	0,57	-	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in uspeha v 3. letniku SŠ***	0,52	-	0,52	-	-	-	-	0,52	0,57	-	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in ocene pri predmetu v 4. letniku SŠ***	0,53	-	0,56	-	-	-	-	0,56	0,61	-	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in ocene pri predmetu v 3. letniku SŠ***	0,32	-	0,34	-	-	-	-	0,34	0,36	-	-
Korelacija notranjega in zunanjega dela pri SM	0,36	-	0,43	-	-	-	-	0,42	0,44	-	-
Odstotek neuspešnih s PP	0,00	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00	0,00	2,05	42,86	-
Odstotek neuspešnih brez PP	0,81	0,00	0,72	-	-	0,00	0,00	0,72	2,74	42,86	-

*Pri izračunu povprečnega splošnega uspeha pri SM so upoštevani samo uspešni kandidati (10 točk ali več). Enako velja tudi za korelacije s splošnim uspehom pri SM.

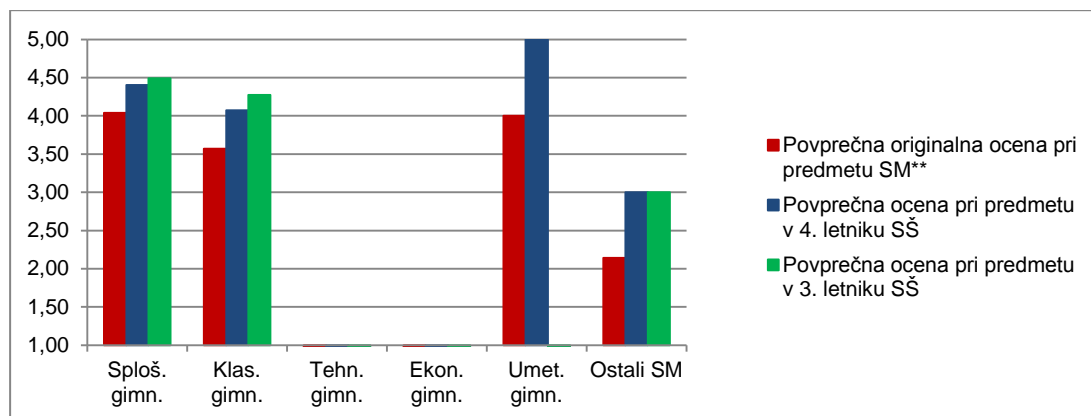
**Originalna ocena je ocena pri predmetu SM, izračunana iz odstotnih točk, brez upoštevanja PP (pogojno pozitivne), ocenjevanja na OR namesto VR ali upoštevanja ocene iz prejšnjega roka.

***Korelacija z oceno pri predmetu SM se računa z originalno oceno pri predmetu SM.

Če je manj kakor 30 popolnih parov podatkov, se korelacija ne izračuna.

Slika 3.1 prikazuje primerjavo povprečne originalne ocene pri izpitu SM iz filozofije in povprečnih ocen iz filozofije v 4. in 3. letniku srednje šole. Podatki so prikazani po podrobnejši strukturi kandidatov.

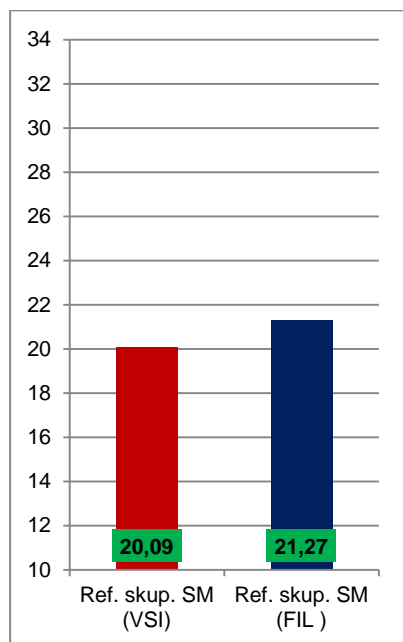
Slika 3.1: Povprečne ocene pri izpitu SM iz filozofije

Vir: Državni izpitni center, 2018

Slika 3.2 prikazuje primerjavo povprečnega splošnega uspeha vseh gimnazijcev, ki so v spomladanskem izpitnem roku 2018 prvič v celoti opravljali splošno maturo (ref. skup. SM – VSI), in gimnazijcev, ki so v tem izpitnem roku prvič v celoti opravljali izpit SM iz filozofije (ref. skup. SM – FIL).

Slika 3.2: Povprečni splošni uspeh pri SM in pri izpitu SM iz filozofije

Vir: Državni izpitni center, 2018

4 Vsebinska analiza dosežkov za referenčno skupino SM

4.1 Vsebinska analiza dosežkov pri zunanjem in notranjem delu izpita

Preglednica 4.1.1 prikazuje osnovne statistične podatke za referenčno skupino SM pri zunanjem in notranjem delu izpita iz filozofije v spomladanskem izpitnem roku SM 2018.

Preglednica 4.1.1: Osnovni statistični podatki

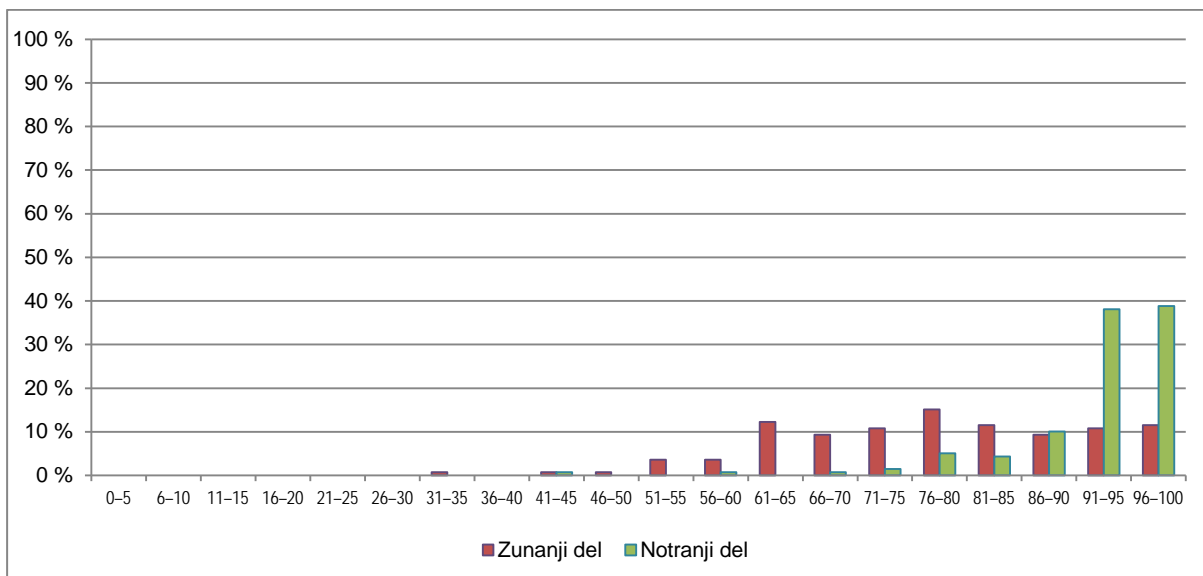
	Zunanji del	Notranji del
Število kandidatov	139	139
Povprečno število odstotnih točk	62,19	18,50
Standardni odklon odstotnih točk	11,08	1,77
Maksimalno število odstotnih točk	80,00	20,00
Povprečna težavnost	0,78	0,93

Preglednica 4.1.2 in slika 4.1.1 prikazujeta relativno frekvenčno porazdelitev referenčne skupine SM po dosežkih pri zunanjem in notranjem delu izpita iz filozofije v spomladanskem izpitnem roku SM 2018.

Preglednica 4.1.2: Relativna frekvenčna porazdelitev po dosežkih pri zunanjem in notranjem delu izpita

Odstotki	Zunanji del	Notranji del
0–5	0 %	0 %
6–10	0 %	0 %
11–15	0 %	0 %
16–20	0 %	0 %
21–25	0 %	0 %
26–30	0 %	0 %
31–35	1 %	0 %
36–40	0 %	0 %
41–45	1 %	1 %
46–50	1 %	0 %
51–55	4 %	0 %
56–60	4 %	1 %
61–65	12 %	0 %
66–70	9 %	1 %
71–75	11 %	1 %
76–80	15 %	5 %
81–85	12 %	4 %
86–90	9 %	10 %
91–95	11 %	38 %
96–100	12 %	39 %
SKUPAJ	100 %	100 %

Slika 4.1.1: Relativna frekvenčna porazdelitev po dosežkih pri zunanjem in notranjem delu izpita

Vir: Državni izpitni center, 2018

4.2 Vsebinska analiza dosežkov po posameznih delih izpita

Preglednica 4.2.1 prikazuje osnovne statistične podatke za referenčno skupino SM pri posameznih delih izpita iz filozofije v spomladanskem izpitnem roku SM 2018.

Preglednica 4.2.1: Osnovni statistični podatki po posameznih delih izpita

	Izpitna pola 1	Izpitna pola 2	Seminarska naloga
Število kandidatov	139	139	139
Povprečno število odstotnih točk	28,74	33,45	18,50
Standardni odklon odstotnih točk	5,43	7,52	1,77
Maksimalno število odstotnih točk	35,00	45,00	20,00
Povprečna težavnost	0,82	0,74	0,93

4.3 Vsebinska analiza dosežkov po nalogah in vprašanjih

Izpitna pola 1

Splošno

Število kandidatov: 139; povprečno število točk: 18,06; indeks težavnosti: 0,82.

V primerjavi z lanskim rezultatom se je povečalo število točk za eno točko. Dve tretjini kandidatov sta izbrali Platona, upadlo je število izbir Descartesa in Nietzscheja, Aristotel ostaja nespremenjen. Odgovori kažejo, da so dobro razumeli navodilo k odlomku, boljši kandidati so poglobljeno razlagali odlomek, upoštevali podvprašanja in odlomek filozofsko/zgodovinsko ustrezno postavili v kontekst dela, najboljši so v komentarju vzpostavili tudi svoje stališče o dani temi in poskušali voditi dialog z avtorjem. Pri njih je bilo razvidno, da odgovor temelji na dobrem poznavanju in razumevanju besedila, medtem ko so se slabši kandidati bolj opirali na učbeniško ali učiteljevo razlago, tako da so njihovi

odgovori ostali na opisni ravni, kakor opozarjamo že več let. Iz te težave izvira tudi odsotnost analize pojmov: boljši kandidati se zavedajo, da gre za nujno sestavino odgovora, povprečni sicer ključnih pojmov ne analizirajo, a jih uporabljajo ustrezno, slabši kandidati pa ostajajo pri zdravorazumski rabi pojmov.

Platon: Država

Število kandidatov: 91; povprečno število točk: 17,96; indeks težavnosti: 0,82; indeks diskriminativnosti: 0,59.

V primerjavi z lanskim se je število kandidatov pri tem besedilu znatno povečalo, za točko in pol se je zvišalo tudi povprečno število točk. Večina težav pri pisanju je nastala pri odgovarjanju na prvo in drugo vprašanje. Pri tretjem vprašanju so na splošno napisali največ in se zelo podrobno posvetili ideji o filozofih vladarjih. Tukaj so ustrezno potem vpeljevali še druge prisposode (predvsem o ladji in votlini) in jih pojasnjevali v širšem kontekstu. Dobri eseji so opisali Platonov metafizični dualizem in vzporedno epistemološko sliko. Povzemali so prisposobi o votlini in daljici. Kandidati, tudi tisti, ki so napisali dober esej, so večinoma skromno ali pa sploh ne ponazarjali Platonove pojmovne trditve s konkretnimi primeri. Zato so bili opisi in razlage abstraktni, zaradi česar je bilo tudi pri boljših esejih pogosto težko ugotoviti, kako dobro avtor eseja razume Platonovo teorijo. Dobri eseji so se trudili odgovarjati na zastavljena vprašanja, čeprav so tudi ti eseji pogosto le skopo razložili, kako Platon razume dialektiko. Povprečni in šibkejši eseji pa so le površno primerjali matematiko in dialektiko. Večinoma so se osredotočili na opise različnih vidikov filozofije v dobro oziroma slabo delujoči državi. Ti eseji so imeli šibko strukturo, posamične trditve niso bile vsebinsko povezane med seboj in le redko so bile abstraktne trditve ponazorjene s primeri. Pri večini esejev se ni dalo razbrati, da se Platonova filozofija kandidatom zdi relevantna za sodobni čas. Nekaj esejev pa je bilo tudi takšnih, v katerih so kandidati na vsa vprašanja uspeli odgovoriti dovolj izčrpno in natančno. Ti so na poglobljen način pokazali poznavanje in razumevanje Platonovega besedila.

Aristotel: Nikomahova etika

Število kandidatov: 10; povprečno število točk: 17,65; indeks težavnosti: 0,80; indeks diskriminativnosti: 0,66.

V tej skupini esejev je bila skoraj polovica odličnih, izjema je bil kandidat, ki dela sploh ni bral in ga je poznal samo površno. Najpogostejša napaka je bila, da so o vrlinah govorili na splošno. Niso jih ločevali med sabo. Ko so govorili o najvišjem dobru, ga nekateri kandidati niso opredelili, razglabljanja/filozofiranja niso ustrezno tematizirali. V celoti pa lahko rečemo, da je večina kandidatov izkazala dobro poznavanje Aristotela.

Descartes: Meditacije

Število kandidatov: 21; povprečno število točk: 18,26; indeks težavnosti: 0,83; indeks diskriminativnosti: 0,07.

Letos se je število kandidatov, ki so izbrali tega avtorja, skoraj razpolovilo. Komentarji se razlikujejo glede na poglobljenost odgovora na posamezno vprašanje. Nekateri so se zelo podrobno posvetili vlogi čutil in razuma pri spoznavanju (prvo vprašanje), na drugo vprašanje pa so odgovorili precej skopo (včasih tudi v enem samem stavku, da je za Descartesa gotovo tisto, kar je jasno in razločno). Tretje vprašanje pa je bilo večkrat le delno odgovorjeno, ali pa povsem spregledano. Nekaj komentarjev je bilo tudi takšnih, da so se preveč osredotočili na matematiko in pisali o njej nasploh. S predstavitvijo konteksta niso imeli večjih težav. Le nekateri niso niti omenili primere z voskom, četudi je ta tista, na podlagi katere Descartes razlaga razmerje med vlogo razuma in čutil pri spoznanju. Kljub tej pomanjkljivosti je nekaterih esejem vendarle uspelo temo ustrezno analizirati z vpeljavo vrojenih idej in razmerja do čutno zaznavnega sveta. Nekaj komentarjev pa je bilo zares odličnih: poglobljenih, kot tudi vsebinsko zelo obsežnih in izčrpnih.

Nietzsche: H genealogiji morale

Število kandidatov: 17; povprečno število točk: 18,65; indeks težavnosti: 0,85; indeks diskriminativnosti: 0,52.

Letos se je število kandidatov, ki so izbrali Nietzscheja, skoraj razpolovilo, dosegli pa so tri točke višje povprečje od lanskega, saj so napisali zelo veliko odličnih, zelo zrelih komentarjev z dobro strukturo in dobrim poznavanjem in razumevanjem besedila. Nekaj težav je bilo sicer pri razlagi obligacijskega prava (razmerje dolžnik-upnik je bilo sicer vsaj omenjeno v vseh komentarjih, vendar pa so se ti razlikovali glede na to, kako natančno so uspeli razložiti, za kaj v tem razmerju gre). Pri prvem vprašanju je bil za kandidate težavnejši del, ki sprašuje po nastanku vesti (le redki so tukaj razločevali med vestjo in slabo vestjo, pojem suvereni individuum se je pojavil morda vsega trikrat). Bolje jim je šlo pri razlagi nastanka religije (nekateri so to povezali neposredno z asketskimi ideali, kar je bila tudi ena od možnosti) in njeno povezovanje s slabo vestjo. Večinoma so se tukaj osredotočili na krščanstvo, čeprav Nietzsche v tem delu govori tudi o drugih religijah in krščansko postavi kot primer tiste, kjer obligacijsko razmerje med upnikom in dolžnikom dobi izjemne razsežnosti (kjer dolg postane neodplačljiv) – tudi o tem so pisali le redki kandidati. Pri odgovorih na tretje vprašanje niso imeli večjih težav, večinoma so bili dovolj dobro razviti. Tudi tukaj je nekaj komentarjev pozitivno izstopalo, saj so poleg ustrezne predstavitve avtorjevih idej kandidati uspeli vzpostaviti tudi osebni odnos do povedanega in vstopiti z avtorjem v dialog.

Izpitna pola 2

Splošno

Število kandidatov: 139; povprečno število točk: 16,35; indeks težavnosti: 0,74.

V primerjavi z lanskim in predlanskim rezultatom se statistične vrednosti niso bistveno spremenile. Med odgovori je bilo nekaj izjemnih, ki niso le upoštevali izpitnih vsebinskih in formalnih zahtev, temveč so pokazali izjemno filozofsko razgledanost in poglobljen razmislek o izbrani temi. Tudi letos so kandidati največkrat izbrali etiko, tj. 62-krat, kar pomeni skoraj polovico vseh, preostali so se porazdelili po drugih temah, 18 se jih je odločilo za stvarnost, 25 za spoznanje, 39 za politično filozofijo in 11 za religijo.

Vprašanje stvarnosti

1. Že vsakdanje odločitve ljudi dokazujejo, da je človek bitje, ki se lahko svobodno odloča, in da je radikalni determinizem zmoten.

Število kandidatov: 12; povprečno število točk: 18,54; indeks težavnosti: 0,84; indeks diskriminativnosti: 0,20.

Praktično vsi kandidati dovolj dobro razumejo trdi determinizem (ki ga lepo navežejo predvsem na Demokrita, Laplacea in Skinnerja), a skoraj povsem odpovejo tako pri mehkem determinizmu (ki ga povezujejo predvsem s stoiki in Freudom) kot tudi pri in libertarizmu (Sartre). Nekateri vidijo rešitev v kartezijanskem dualizmu, a ne razložijo, zakaj naj bi duša za razliko od telesa ne bila jetnica determinizma. Drugi vpeljejo Heisenberga, a ne opazijo, da indeterminizem in svobodna volja nista povsem ista stvar. V splošnem prevladuje naštevanje in obnavljanje, premalo pa je razmisleka oziroma analize. Mnogi kandidati se šolsko naslanjajo na učbeniške razlage.

2. Ni nespremenljivega temelja stvarnosti, saj je bistvo sveta v nenehnem spreminjanju.

Esejskega naslova ni izbral noben kandidat.

3. Če čas izbriše vse sledove našega delovanja, je nesmiselno truditi se za kar koli.

Število kandidatov: 4; povprečno število točk: 14,25; indeks težavnosti: 0,65; indeks diskriminativnosti: -0,61.

En prosti spis poln leporečja, ki sicer ponudi Aristotela, Platona, Milla in Sokrata, a brez kakšne prave filozofske relevance. Ostali trije zgrešijo naslov in pišejo o determinizmu in svobodni volji, ker navežejo problem (ne)smisla na problem (ne)determiniranosti. Čeprav pokažejo neko vednost, so obnove, sklici, trditve in naštevanja brez razmisleka in razlage, češ da v determinističnem svetu smisla pač ne more biti, v sartrovsko-camusovskem svetu pa da je lahko. Osvobodiš se pač tako, da sprejmeš svoje sizifovstvo!

Vprašanje spoznanja

4. »Spoznati pomeni preseči nenehni tok sprememb v fizičnem svetu in dojeti stalen racionalni red za njim.« (Palmer)

Število kandidatov: 2; povprečno število točk:13; indeks težavnosti: 0,59; indeks diskriminativnosti: 1,00.

Odgovora sta predvsem obnavljanje slabo razumljene snovi.

5. Spoznanja ne moremo graditi na čisto zaznavnih dejstvih, saj imajo velik pomen tudi predvidevanja in pričakovanja.

Število kandidatov: 6; povprečno število točk:13,92; indeks težavnosti: 0,63; indeks diskriminativnosti: 0,38.

Kandidati niso pokazali poznavanje fenomenalizma, psihološkega atomizma, strukturalizma, poststrukturalizma ali gestalta, ampak so poenostavljeno obnavljali racionalizem (Descartes s primero voska) in empirizma (Locke in malo Huma), tu in tam dodali Kanta. Če smo zelo kritični, lahko rečemo, da so zgrešili naslov in četudi se jih razume kot komentar kontroverze med racionalizmom in empirizmom, so zelo šibki, klišejski oz. šolski v najslabšem možnem pomenu te besede. Ni videti, da bi zares vedeli, o čem pišejo, pri čemer zdravo pamet začinijo z naivnimi primeri.

6. Znanost poskuša teorije ovreči, ne pa dokazati, da so resnične.

Število kandidatov: 3; povprečno število točk: 21,33; indeks težavnosti: 0,97; indeks diskriminativnosti: 1,00.

Trije izredno dobri eseji, eden zares izjemen.

Vprašanje morale

7. Človek je samo kolešček v mehanizmu neizogibne nujnosti. Kar koli stori, je odvisno od preteklih dogodkov in dejanj, tako da na svoja dejanja pravzaprav sploh nima vpliva.

Število kandidatov:16; povprečno število točk:14,69; indeks težavnosti: 0,67; indeks diskriminativnosti: 0,36.

Zelo malo kandidatov je v eseju pokazalo poglobljeno seznanjenost s problemom svobode in determinizma. Večina esejev je površno in večkrat tudi nenatančno opisala osnovne ideje zagovornikov različnih stališč v tej debati. Kot primer lahko veljajo opisi Sartrovega eksistencializma, ki se zajemali le najosnovnejše ideje. Zato večina esejev ni razvila smiselne razprave o nasprotujočih si pogledih na obravnavani problem.

8. »Quod licet lovi, non licet bovi.« (Kar je dovoljeno Jupitru, ni dovoljeno volu.) Ker ljudje med sabo nismo enaki, potem tudi moralna pravila ne morejo veljati za vse enako.

Število kandidatov: 17; povprečno število točk:16,03; indeks težavnosti: 0,73; indeks diskriminativnosti: 0,56.

Eseji so naslovno trditev tematizirali na različne načine. Pogosto so predstavili kulturni relativizem kot tisto teorijo, ki je izražena z naslovno trditvijo. Nadalje so se spraševali, koliko je različnost med ljudmi zadosten razlog za vzpostavitev moralnega razlikovanja. Nekateri eseji so kot nasprotje naslovni teoriji uvedli Kantovo moralno filozofijo, ki temelji na predpostavki, da dejstvene razlike med ljudmi niso moralno pomembne in da je razumna narava, ki je moralno relevantna, vsem ljudem skupna. Slabši eseji so izražali skromno znanje in razumevanje obravnavanega problema.

9. Dobro življenje je življenje v skladu s človeškim bistvom. Hlepenje po bogastvu, užitku in materialnih dobrinah pa nas od dobrega življenja samo oddaljuje.

Število kandidatov: 29; povprečno število točk: 15,48; indeks težavnosti: 0,70; indeks diskriminativnosti: 0,44.

Dobri eseji so razvili razpravo o človekovem bistvu in dobrem življenju s pomočjo različnih teorij, najpogosteje z Aristotelovim esencijalizmom. Teorije so primerjali med seboj in iskali razloge, ki govorijo bodisi za bodisi proti posamičnim teorijam. Vendar veliko število esejev ni pokazalo dobrega razumevanja pojma dobrega in uspevajočega življenja, zaradi česar je bila razprava o naslovu površna in večkrat nejasna. Konkretnije rečeno so eseji mehanično obnovili osnovne trditve, denimo Aristotelove teorije o dobrem življenju, ne da bi predstavili elemente pojma dobrega do tolikšne mere, da bi ta teorija bila jasno in razumljivo predstavljena. Iz tega razloga razprava o obravnavanem problemu pogosto ni bila prepričljiva.

Posameznik in skupnost

10. Izvoljena aristokracija je največ, kar lahko upamo.

Število kandidatov: 8; povprečno število točk: 19,63; indeks težavnosti: 0,89; indeks diskriminativnosti: 0,87.

Kandidati vprašanje oblasti nasploh dobro obvladajo, tudi tema demokracije jim je domača. Vpeljejo anarhiste, Hobbesa, Platona, Schumpetra, vsi eseji so dovolj dolgi, dobro strukturirani, razlikujejo se le po poglobljenosti. O volitvah, ki so tudi v naslovu, pa resneje piše le redkokateri.

11. V svobodni družbi je treba omejiti mojo svobodo, da bi zaščitili svobodo drugih, pa tudi lastno svobodo.

Število kandidatov: 16; povprečno število točk:17,41; indeks težavnosti: 0,79; indeks diskriminativnosti: 0,69.

Hobbes, Locke, Rousseau, Mill, Marx, Berlin in tudi Rawls, Nozick, Hayek so avtorji, na katere se sklicujejo eseji. Večinoma dovolj dobro razložijo minimalno državo, v kateri je svoboda omejena zgolj negativno, s pozitivno svobodo pa imajo več težav, jo kritizirajo, čeprav jim ni čisto jasno, kaj naj bi bilo njeno bistvo.

12. Družbena pravičnost nasprotuje osebni in ekonomski svobodi, ki ju zahteva tržno gospodarstvo.

Število kandidatov:15; povprečno število točk:18,03; indeks težavnosti: 0,82; indeks diskriminativnosti: 0,80.

Večina kandidatov se je v eseju smiselno osredotočila na primerjavo med Nozickovo minimalno državo in Rawlsovo idejo pravične družbene ureditve v kontekstu liberalizma. V nekaj primerih je šlo tudi za poskus umestitve Marxa v razpravo, a ga je večina slabo vpela v naslovni okvir. Številni kandidati so se soočili z razlago Berlinovega koncepta pozitivne in negativne svobode, vendar se zdi, da te pojme slabo razumejo, predvsem pa so imeli težave z umestitvijo v naslovni okvir. V poskusu aktualizacije večina kandidatov ostaja na ravni osnovne kritike kapitalistične družbene ureditve, v nekaterih primerih pa so kandidati izkazali poglobljen in zanimiv premislek o problemu, ki ga odpira naslovna trditev.

Filozofija religije

13. Vsemogočen Bog ne bi ustvaril ljudi, ki nosijo očala.

Število kandidatov: 3; povprečno število točk: 13; indeks težavnosti: 0,59; indeks diskriminativnosti: -0,90.

Eseji so se sicer vrteli okrog vprašanja, kako lahko dobri Bog ustvari nepopoln svet, a so ostali bolj na opisovanju primerov nepopolnosti, zla.

14. »Religije človeštva moramo uvrstiti med blodnje ...« (Sigmund Freud)

Število kandidatov: 6; povprečno število točk: 16,17; indeks težavnosti: 0,73; indeks diskriminativnosti: 0,09.

Kandidati so dovolj dobro razložili Freudovo kritiko religije, jo umestili v kontekst, dva eseja sta bila izjemno poglobljena.

15. Čeprav ateisti podpirajo svoje prepričanje, da Boga ni, s sodobno znanostjo, Bog ni predmet znanosti, zato se ateisti motijo.

Število kandidatov: 2; povprečno število točk: 10,75; indeks težavnosti: 0,49; indeks diskriminativnosti: -1,00.

Naslov je privabil kandidata, ki v eseju nista pokazala zadostnega poznavanja problematike vera in razum.

4.4 Najpogostejši nepravilni odgovori kandidatov

Podobno kot vsako leto tudi letos opozarjamo, da je za slabše odgovore značilna jezikovna šibkost, omejen besedni zaklad, okorno izražanje, slovnična nepravilnost, pogovorni izrazi in okrajšave iz e-pisanja. Ker je branje pisanje in pisanje branje, priporočamo, da se pri pripravah na izpit več bere in piše, prav tako tudi, da se kandidate opozarja na jezikovno korektnost zapisanega.

Prva izpitna pola: Čeprav ima večina odgovorov dobro strukturo, tj. uvod, jedro, sklep, smiselno členitev na odstavke in je opaziti trud za miselno linijo, pa so še vedno pomanjkljivosti pri uvodih in sklepih. Pri slabših je sklep še zmeraj lastno mnenje, ki ne sledi iz predhodne izpeljave. Zato kakor vsako leto predlagamo, da se pri pripravah nameni nekaj ur le za vajo v pisanju uvodov in sklepov, členitvi na odstavke, miselni liniji. Ta predlog velja tudi za drugo izpitno polo.

Predlagamo, da učitelji opozorijo kandidate, da si izpišejo vprašanja iz navodil na konceptni list, da ne bi spregledali kakšnega vprašanja ali mu namenili premalo prostora.

V komentarjih mnogi kandidati sledijo argumentaciji avtorja, pogosto pa je opaziti, da se bolj držijo učiteljeve interpretacije, kar ima za posledico, da so si komentarji podobni oziroma šablonski. Predlagamo, da se kandidati držijo predvsem avtorja, učiteljeva razlaga je samo dopolnilo lastnega branja besedila.

Največje težave so bile s Platonom. Več kandidatov je poskušalo razlago daljice razviti z ločevanjem med ontološko in epistemološko ravno prispodobe, vendar pa je nastal vtis, da tega niso povsem dobro razumeli, tako da so nekateri celo trdili, da je ontološka raven tista stran daljice, ki ponazarja miselni svet, epistemološka pa tista, ki ponazarja čutno-zaznavni svet, kar kaže na nerazumevanje tega razlikovanja. Pokazale so se tudi težave v natančni rabi terminologije, pa tudi v razumevanju jedra Platonovega nauka. Teorijo idej so ustrezno razlagali le najboljši eseji, medtem ko so bile kar pogoste površnosti celo pri sicer solidnih komentarjih. Kot zahtevnejša naloga se je pokazala natančnejša opredelitev dialektike, saj so jo zmogli le redki, večina je ostala pri njeni omembi. Pri sicer dobrih, a analitično šibkejših esejih, je bilo ustrezno poznavanje glavnih tem iz *Države*, prevladovali pa so opisi (npr. ko so kandidati razpravljali o nalogi filozofije, so se večkrat razpisali o tem, koliko časa mora potekati kateri segment vzgoje bodočih vladarjev).

Za obe izpitni poli velja, kakor vsako leto, da so težave pri analizi ključnih avtorjevih filozofskih pojmov, bodisi odlomka, bodisi naslova. Četudi se kandidati zavedajo, da brez nje ni filozofskega eseja, se pogosto zadovoljijo zgolj s kratko opredelitvijo pojma. Spet poudarjamo, da je najbolje, da se ta element pisanja vadi. Najprej s pomočjo klasičnih primerov, tipičnih analiz iz filozofskih del, nato analizo demonstrira učitelj, sledi naj samostojno delo s seznama ključnih pojmov iz kataloga.

Tudi kompleksne filozofske teorije so pri slabših kandidatih slabo naučene in še slabše razumljene. Slabši kandidati naj bi znali točno navesti vsaj osnovne, enciklopedične opredelitve teorij in smeri (recimo: hedonizem je etična smer, ki postavlja za najvišje dobro ugodje, užitek). A tudi v boljših odgovorih malo kandidatov pokaže nekoliko bolj poglobljeno razumevanje, denimo, Kantove kritične filozofije, kar velja za spoznanje kot etiko. Pri Sartru se npr. večinoma naslanjajo na Palmerjev učbenik in bistvo njegovega eksistencializma ostane nerazumljeno.

4.5 Mnenje zunanjih ocenjevalcev o nalogah in vprašanjih v izpitnih polah

Kritike so se nanašale na nekatere ne dovolj domišljene naslove druge izpitne pole:

- a) podobna naslova št. 1 in 7;
- b) št 3: preohlapno formuliran naslov, pa čeprav sodi v temo ontologije 20. stoletja, tj. smisla življenja;
- c) št. 4: kot referenca je ostal po nepotrebnem naveden Palmer;
- d) št. 12: preširoko zastavljen naslov;
- e) št. 13: prehudo poenostavljen naslov.

5 Zunanje ocenjevanje in ugovori

5.1 Zunanje ocenjevanje

Seminar za zunanje ocenjevalce kot predpriprava na zunanje ocenjevanje je bil izveden ob sprejemu izpitnih kompletov. Udeležili so se ga vsi zunanji ocenjevalci. Služil je kot usklajevanje ocenjevalcev neposredno pred ocenjevanjem. Še pred tem pa so poseben, dodaten seminar imeli novi ocenjevalci. Pri moderaciji *Navodil za ocenjevanje*, zaradi narave izpita, ki temelji na odprtih esejskih vprašanjih, ni bilo treba spreminjati. Ocenjevanje izpitnih pol iz filozofije poteka na domu. Vsak ocenjevalec dobi določeno število esejev, praviloma vse eseje, ki so jih kandidati pisali na posamezni naslov, oziroma vse komentarje, ki so jih pisali ob posameznem odlomku, če jih ni preveč. Prva in druga izpitna pola se ocenita dvakrat.

5.2 Ugovori na oceno in način izračuna izpitne ocene

Trije kandidati so ugovarjali na oceno. Vnovično ocenjevanje je pokazalo, da so bile ocene ustrezne.

6 Povzetek

6.1 Ocena uspeha kandidatov

Število kandidatov je letos padlo z lanskih 157 na 139; ker smo že lani beležili padanje kandidatov, lahko rečemo, da se trend upadanja nadaljuje, vendar pa je ta še v okviru znižanja števila vseh kandidatov na maturi. Zaradi manj številčnih generacij lahko tudi v prihodnje pričakujemo zmanjševanje števila kandidatov. Uspeh kandidatov pri filozofiji v letu 2018 je primerljiv z uspehom v letih 2016 in 2017, tako da se nadaljuje trend zadnjih let. Uspeh kandidatov je relativno stabilen in se med leti pomembno ne spreminja. Kandidati so nekoliko uspešnejši pri bolj strukturiranem komentarju besedila v primerjavi s tematskim esejem, pri katerem imajo nekaj več svobode. Struktura izpitnih pol in merila ocenjevanja so nespremenjeni, enako velja za meje med ocenami, zato razmeroma stabilen ter dober uspeh ne preseneča, še zlasti če pomislimo, da imajo kandidati, ki izberejo filozofijo, nekoliko nadpovprečen splošni uspeh na splošni maturi. Meje med ocenami pri filozofiji odsevajo vsebinsko členitev meril ocenjevanja. Za vse delne ocene (komentar besedila, tematski esej in seminarska naloga) se uporabljajo podobno strukturirana merila vrednotenja, tako da je mogoče členitev meril uporabiti tudi pri oblikovanju meja med ocenami. Ocene notranjega dela izpita (seminarska naloga) so boljše kakor ocene pri zunanem delu izpita. Delna razlaga za to je, da kandidati (in tudi mentorji) vložijo dodatno energijo v pripravo seminarskih nalog, zlasti tisti, ki si še posebej prizadevajo za dobro skupno oceno, kakor se kaže v številu doseženih točk. Dodati je treba, da je tudi ocena pri predmetu v 3. in v 4. letniku višja od ocene na splošni maturi, tako da je boljša ocena notranjega dela izpita pričakovana. Pa tudi to, da je notranji del pri vseh predmetih bolje ocenjen.

6.2 Ocena kakovosti izpitnih pol

Preverjanje pri filozofiji temelji na esejih, ki imajo različne poudarke: prvi, komentar besedila, zahteva interpretacijo izbranega filozofskega dela, drugi esej terja argumentativno razpravo o kompleksni filozofski temi, tretji je rezultat samostojnega dela in mentorskega vodenja kandidata. Pri vseh treh so različne taksonomske stopnje prepletene, poudarek pa je na analizi, na sintezi in na vrednotenju. Ta struktura se ne spreminja in tudi rezultati splošne mature ne dajejo podlage za vpeljevanje sprememb, tako da ta struktura ostaja stabilna. Res pa je, da ima stabilnost tudi negativno stran, ki je povezana s postopno manjšo nepredvidljivostjo vprašanj. Vendar je ta faktor pri vprašanjih esejskega tipa, zaradi njihove zahtevnosti, zlasti za generacije, ki niso več vajene daljšega pisanja, manj pomemben.

6.3 Druge ugotovitve

Spet se je pokazala razlika v ocenah med prvo in drugo izpitno polo, s tem da je povprečni dosežek pri drugi poli, se pravi pri tematskem esejju, kjer je čas pisanja 120 minut, nekoliko slabši kot pri prvi poli, kjer je čas pisanja 90 minut, toda razlika ni izrazita. Razlika pa ni samo v času, ki je na voljo za pisanje (90 in 120 minut), temveč tudi v obdobju/zaporedju pisanja (prva pola se piše najprej, druga pola za prvo) in v obliki vprašanja (razlik je več, saj gre pri prvi poli za komentar odlomka besedila, pri drugi pa za tematski esej, morda pa je pomemben dejavnik tudi to, da so navodila pri prvi izpitni poli bolj strukturirana).